

Umowa Partnerstwa Polski i Unii Europejskiej

2021-2027

6 celów polityki spójności na lata 2021–2027	6
Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa	8
Wzrost znaczenia badań i innowacji oraz wykorzystanie zaawansowanych technologii	8
Wzmacnianie potencjału przedsiębiorstw i administracji publicznej na rzecz nowoczesnej gospodarki	9
Cyfryzacja	10
Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa	11
Efektywność energetyczna i redukcja gazów cieplarnianych	11
Wsparcie produkcji energii ze źródeł odnawialnych	13
Wsparcie infrastruktury energetycznej i inteligentnych rozwiązań	14
Przystosowanie do zmian klimatu	15
Zrównoważona gospodarka wodna i ściekowa	16
Gospodarka o obiegu zamkniętym i efektywne wykorzystanie zasobów	18
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i różnorodności biologicznej	19
Transport niskoemisyjny i mobilność miejska	20
Lepiej połączona Europa	22
Transport	22
Europa o silniejszym wymiarze społecznym	23
Rynek pracy, zasoby ludzkie	23
Edukacja, kształcenie, umiejętności	25
Włączenie i integracja społeczna	26
Ochrona zdrowia	27
Kultura i turystyka	28
Europa bliżej obywateli	29
Łagodzenie skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu	30
Europa w drodze ku gospodarce neutralnej dla klimatu	30
Jakie programy zrealizujemy?	32
Instrumenty terytorialne	36
Formy wsparcia finansowego	41

Czym jest Umowa Partnerstwa?

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa. To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich. Skierowana jest zarówno do urzędników, jak i beneficjentów, którzy realizują projekty. Określa cele i zakres interwencji, instytucje odpowiedzialne za zarządzanie funduszami, programy oraz ich finansowanie.

Polityka spójności w czterech wymiarach:

- społecznym,
- ekonomicznym,
- środowiskowym,
- terytorialnym.

Punktem wyjścia do planowania nowego okresu polityki spójności są – zidentyfikowane w dokumentach strategicznych – potrzeby i wyzwania. Dotyczą one kształtowania rozwoju gospodarczego i społecznego w kontekście zmian związanych z demografią, klimatem, cyfryzacją i rozwojem nowych technologii, które nie szkodzą środowisku naturalnemu.

Umowa Partnerstwa zwraca uwagę na różnice w rozwoju poszczególnych województw, a w ich granicach na zróżnicowanie między subregionami. Część pieniędzy przeznaczymy dla obszarów strategicznej interwencji (OSI). Są to tereny zagrożone trwałą marginalizacją i miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Dzięki mniejszym różnicom wewnątrz kraju zwiększamy spójność terytorialną Polski.

Umowa Partnerstwa na lata 2021–2027:

- określa kontekst strategiczny w wymiarze tematycznym i terytorialnym,
- wskazuje oczekiwane rezultaty,
- wyznacza obowiązujące ramy finansowe i wdrożeniowe.

Aby realizować założenia Umowy Partnerstwa, potrzebujemy programów krajowych i regionalnych. Określają one najważniejsze obszary wsparcia i wyznaczają konkretne działania.

6 celów polityki spójności na lata 2021–2027

Cel 1: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa

Cel 2: Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa

Cel 3: Lepiej połączona Europa

Cel 4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym

Cel 5: Europa bliżej obywateli

Cel 6: Łagodzenie skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu

Budynek Berlaymont w Brukseli, siedziba Komisji Europejskiej

Źródło: Shutterstock

Wzrost znaczenia badań i innowacji oraz wykorzystanie zaawansowanych technologii

Wyzwania

- **Postęp technologiczny** we wszystkich sektorach gospodarki
- **Nowoczesne przedsiębiorstwa** (innowacyjność procesów i nowe modele biznesowe)
- **Niewystarczająca współpraca między przedsiębiorstwami i nauką**

Planowane działania

- **Wsparcie wszystkich etapów tworzenia innowacji w przedsiębiorstwach**
- **Współpraca przedsiębiorstw, organizacji badawczych oraz sektora publicznego w procesie tworzenia innowacji**
- **Wzmocnienie działań sektora nauki na rzecz gospodarki**

Rezultaty

- Rozszerzenie **działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej** przedsiębiorstw
- Większy stopień **wykorzystania technologii i wiedzy** w gospodarce
- Poprawa **pozycji polskich przedsiębiorstw** w światowych łańcuchach dostaw
- Większa liczba firm, które wykorzystują **innowacje**

Wzmacnianie potencjału przedsiębiorstw i administracji publicznej na rzecz nowoczesnej gospodarki

Wyzwania

- Wykorzystanie **technologii cyfrowych i nowych modeli biznesowych** w przedsiębiorstwach
- Wzmocnienie **potencjału podmiotów, które świadczą usługi dla biznesu**
- Kształtowanie **kompetencji proinnowacyjnych i menadżerskich** w gospodarce
- Zwiększenie **zdolności MŚP do wdrażania innowacji**

Planowane działania

- **Cyfryzacja przedsiębiorstw i sektora publicznego**
- **Wsparcie inwestycji w małych i średnich przedsiębiorstwach**
- **Rozwój innowacyjnych usług dla firm**
- **Rozwój** niezbędnych dla nowoczesnej gospodarki **kompetencji i umiejętności** przedsiębiorców, menadżerów i pracowników
- Wzrost **internacjonalizacji przedsiębiorstw**, w tym rozwój produktów, poszukiwanie i zdobywanie nowych rynków oraz zmiany modelu biznesowego

Rezultaty

- Zwiększenie **automatyzacji i robotyzacji** przedsiębiorstw
- Zwiększenie **zaawansowania cyfrowego** firm
- Poprawa **dostępności e-usług publicznych**
- Wzrost **poziomu umiędzynarodowienia przedsiębiorstw**
- Wzrost **skali inwestycji w przedsiębiorstwach**

Cyfryzacja

Wyzwania

- Internet o prędkości co najmniej 100 Mb/s dla wszystkich
- Rozwój **nowoczesnych technologii i systemów łączności**

Planowane działania

- **Budowa ultraszybkiej sieci szerokopasmowej** dla wszystkich gospodarstw domowych (na obszarach wiejskich i miejskich)
- Zapewnienie **gigabitowego dostępu do Internetu** dla wszystkich (siła napędowa rozwoju społeczno-gospodarczego)
- Inwestycje w **rozwój systemów bezprzewodowych kolejnych generacji**, w tym pilotaże i przedsięwzięcia demonstracyjne

Rezultaty

- Zapewnienie dostępu do **szerokopasmowego internetu** jak największej liczbie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
- Zwiększenie **atrakcyjności inwestycyjnej** terenów, które uzyskały wsparcie
- **Ograniczenie wykluczenia cyfrowego**

Efektywność energetyczna i redukcja gazów cieplarnianych

Wyzwania

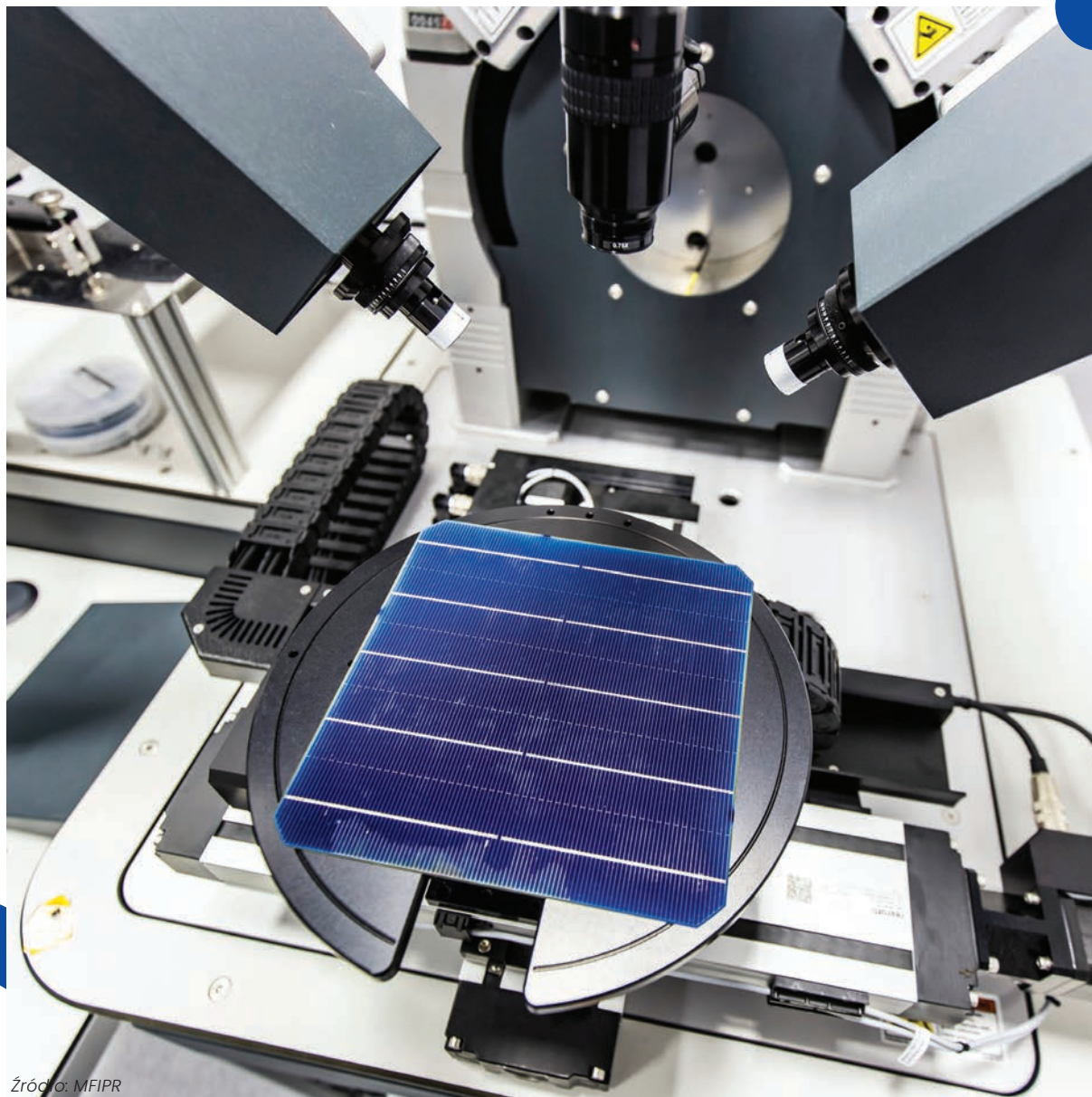
- Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych
- Zwiększenie **efektywności energetycznej gospodarki**

Planowane działania

- **Poprawa efektywności energetycznej** przedsiębiorstw, budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej
- **Budowa i modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych** (sieci) wraz z magazynami ciepła
- **Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła** opartych na paliwach stałych
- Promocja, doradztwo, podnoszenie **świadomości i wiedzy** mieszkańców, przedsiębiorców i władz lokalnych **w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE)**

Rezultaty

- **Spadek zużycia energii** w sektorze mieszkalnictwa i przedsiębiorstw
- **Spadek emisji gazów cieplarnianych** (głównie CO₂)

Źródło: MFIPR

Wsparcie produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Wyzwania

- Redukcja emisji CO₂
- Transformacja energetyczna w kierunku zielonej gospodarki

Planowane działania

- Budowa lub przebudowa sieci na sieci inteligentne, które umożliwiają odbiór energii z OZE
- Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii wraz z magazynami

Rezultaty

- Wzrost udziału OZE w końcowym zużyciu energii
- Spadek udziału węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej

Wsparcie infrastruktury energetycznej i inteligentnych rozwiązań

Wyzwania

- Niezawodność i **stabilność dostaw energii**
- **Zmniejszenie strat przesyłowych energii elektrycznej** (przestarzała infrastruktura elektroenergetyczna)
- Rozwinięcie **potencjału magazynowania energii**

Planowane działania

- **Inwestycje w infrastrukturę energetyczną**
- **Rozbudowa systemu magazynowania energii**
- Rozwój systemów dystrybucyjnych (**lokalne stacje gazu ziemnego**)
- Rozwijanie **inteligentnych systemów** w energetyce
- **Podnoszenie wiedzy i świadomości** mieszkańców i przedsiębiorców dotyczącej energetyki

Rezultaty

- Poprawa **jakości i bezpieczeństwa** funkcjonowania **sieci elektroenergetycznej**
- Rozwój **inteligentnych sieci gazowych** oraz możliwości magazynowania energii

Przystosowanie do zmian klimatu

Wyzwania

- **Ekstremalne zjawiska pogodowe**
- Okresowe **deficyty wody** oraz **powodzie**

Planowane działania

- Wspieranie **retencjonowania** (magazynowania) **wody**, w tym małej retencji
- Rozwój **potencjału służb publicznych** – rozwój monitoringu, systemów prognozowania i ostrzegania przed stanami nadzwyczajnymi oraz systemów ratownictwa, w tym doposażenie służb ratowniczych
- Opracowanie i wprowadzanie **planów adaptacji** do zmian klimatu
- **Kompleksowe działania** na rzecz adaptacji do zmian klimatu
- **Edukacja ekologiczna**

Rezultaty

- **Wzrost zdolności retencyjnej** (również naturalnej), w tym małej retencji
- Rozwój **systemów monitorowania i ostrzegania** przed nadzwyczajnymi stanami pogodowymi
- **Odpowiednie przygotowanie służb publicznych**, które zarządzają kryzysem w sytuacji zaistnienia nadzwyczajnych stanów pogodowych

Zrównoważona gospodarka wodna i ściekowa

Wyzwania

- Odpowiednie **oczyszczanie ścieków komunalnych**
- Utrzymanie **dobrego stanu wód**
- **Efektywne wykorzystanie zasobów** bez dodatkowego obciążania środowiska

Planowane działania

- **Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej**
- Poprawa **zarządzania wodą** (m.in. w celu powtórnego wykorzystywania wody)
- Rozwój systemów **ujęć, uzdatniania, dostawy i magazynowania wody**

Rezultaty

- Poprawa efektywności **gospodarowania wodą pitną i ściekami komunalnymi**

Gospodarka o obiegu zamkniętym i efektywne wykorzystanie zasobów

Wyzwania

- Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów
- Efektywne zagospodarowanie odpadów

Planowane działania

- Inwestycje w kierunku wzmocnienia **gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)**
- **Zapobieganie powstawaniu odpadów** i ograniczanie ich ilości
- **Wspieranie recyklingu odpadów**
- **Zapobieganie powstawaniu odpadów**
- **Edukacja ekologiczna**

Rezultaty

- Poprawa **efektywności gospodarowania odpadami** komunalnymi
- Stosowanie **procesów produkcyjnych**, które **redukują wykorzystanie zasobów**

Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i różnorodności biologicznej

Wyzwania

- Niezadawalający stan **ochrony zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych**

Planowane działania

- **Wsparcie zarządzania i doskonalenie systemów ochrony przyrody**
- **Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych** w zakresie ochrony przyrody
- Zachowanie lub przywracanie **właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych** oraz **populacji zagrożonych gatunków**
- **Utrzymanie i odbudowa funkcji ekosystemów**

Rezultaty

- Wzmocnienie **ochrony bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów**
- Rozwój systemów **monitorowania zasobów przyrodniczych**, które ułatwiają ich ochronę

Transport niskoemisyjny i mobilność miejska

Wyzwania

- Zapewnienie **lepszego dostępu do transportu publicznego** dla mieszkańców obszarów zurbanizowanych
- Rozwój **transportu niskoemisyjnego lub o zerowej emisyjności**

Planowane działania

- Rozwój **infrastruktury dla rowerzystów i pieszych** oraz **transportu zbiorowego**
- Inwestycje w **nowoczesny tabor nisko- i zeroemisyjny** wraz z infrastrukturą do jego ładowania/tankowania
- Rozbudowa infrastruktury szynowej komunikacji miejskiej, w tym metra
- Wprowadzanie nowoczesnych **systemów zarządzania ruchem oraz inteligentnych technologii**
- **Promowanie** korzystania z **niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego**

Rezultaty

- Lepsza **organizacja transportu zbiorowego w miastach i poprawa jego dostępności**
- **Redukcja emisji** z transportu w miastach
- Wzrost liczby **taboru nisko- i zeroemisyjnego**
- Wzrost gęstości **tras rowerowych** w miastach

Transport

Wyzwania

- **Ograniczenie deficytów w infrastrukturze** sieci transportowej
- Wprowadzenie **zintegrowanego podejścia do planowania** i organizacji transportu
- Zapewnienie **dostępności transportu**
- **Zmniejszenie liczby ofiar i poszkodowanych**, szczególnie w wypadkach drogowych
- **Zmniejszenie emisji CO₂** i wpływu transportu na środowisko naturalne

Planowane działania

- **Rozwój lądowej oraz wodnej infrastruktury transportowej** (w Transeuropejskiej Sieci Transportowej i poza nią) z priorytetem dla rozwoju kolei
- **Integracja różnych rodzajów transportu pasażerskiego i towarowego**
- **Realizacja działań inwestycyjnych i edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa**
- **Realizacja działań inwestycyjnych** w zakresie infrastruktury ładowania lub tankowania paliw alternatywnych dla pojazdów bezemisyjnych

Rezultaty

- Stworzenie **multimodalnego** (łączącego różne gałęzie transportu) **systemu transportowego o wysokim poziomie bezpieczeństwa i mniejszym wpływie na środowisko naturalne**
- **Zmniejszenie dysproporcji w dostępności transportowej** polskich województw
- Wzrost udziału **transportu kolejowego** w przewozach pasażerskich i towarowych intermodalnych
- **Zwiększenie dostępności** punktów/węzłów transportowych dla osób o ograniczonej mobilności i z niepełnosprawnościami

Rynek pracy, zasoby ludzkie

Wyzwania

- Wzmacnianie **adaptacyjności przedsiębiorstw i pracowników** w odpowiedzi na dynamiczne zmiany zachodzące na rynku pracy
- **Zwiększenie zasobów pracy**

Planowane działania

- **Aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy**
- Doskonalenie **mechanizmów funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia**
- Wzmacnianie zdolności przedsiębiorstw i pracowników do **szybkiego zatrudnienia w nowych warunkach**
- Wzmacnianie **potencjału pracodawców i pracowników**

Rezultaty

- **Wyższy poziom zatrudnienia** osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy
- Stosowanie zasady **równości szans w pracy kobiet i mężczyzn oraz zwiększenie równowagi** między życiem zawodowym i prywatnym
- **Nowe sposoby aktywizacji zawodowej** osób bezrobotnych

Źródło: MFIPR

Edukacja, kształcenie, umiejętności

Wyzwania

- Podnoszenie **poziomu umiejętności i kwalifikacji** społeczeństwa
- Zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w **uczeniu się przez całe życie**
- **Dopasowanie systemów kształcenia i szkoleń do potrzeb nowoczesnej gospodarki**

Planowane działania

- Upowszechnianie i podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej
- Rozwój kompetencji cyfrowych wszystkich grup społecznych
- Zapewnienie edukacji włączającej, czyli zwiększenie liczby dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, w placówkach ogólnodostępnych
- Bardziej atrakcyjne kształcenie w szkołach zawodowych
- **Zmiana tradycyjnych modeli nauczania** (nacisk na wykorzystywanie w większym stopniu **nowoczesnych technologii**)

Rezultaty

- Rozwój **kompetencji „miękkich” i proinnowacyjnych** uczniów
- Rozwój **kompetencji w obszarach kluczowych dla gospodarki**
- Większy **udział osób dorosłych, które się kształcą i podnoszą swoje umiejętności**
- **Lepszy dostęp do edukacji dla uczniów i studentów z niepełnosprawnościami**
- Rozwój **nowoczesnego szkolnictwa wyższego**
- Większa aktywność **polskiego sektora szkolnictwa wyższego i nauki na arenie międzynarodowej**
- Wyższy poziom **kompetencji cyfrowych** społeczeństwa

Włączenie i integracja społeczna

Wyzwania

- **Ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego**
- **Większa dostępność usług społecznych**
- **Przeciwdziałanie deprawacji materialnej**

Planowane działania

- **Wspieranie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym**
- **Udzielanie pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym**
- **Pomoc dla osób z niepełnosprawnościami** w pokonywaniu codziennych trudności
- Wspieranie **integracji społeczno-gospodarczej** obywateli innych państw i społeczności marginalizowanych
- Wzmocnienie **potencjału instytucji opieki społecznej oraz reintegracji**

Rezultaty

- Zwiększenie dostępu do **usług związanych z podjęciem pracy albo zmianą zawodu** dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
- **Zmniejszenie skutków ubóstwa**, szczególnie wśród rodzin z dziećmi
- Objęcie **wsparciem żywnościowym i energetycznym** osób najbardziej potrzebujących
- Rozwój **usług społecznych świadczonych lokalnie**
- Zwiększenie liczby miejsc pracy w **przedsiębiorstwach społecznych**
- **Wzrost** współczynnika **aktywności zawodowej** osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym

Ochrona zdrowia

Wyzwania

- Większa **dostępność usług zdrowotnych** z uwzględnieniem zróżnicowania między regionami
- Wzrost **efektywności i jakości systemu ochrony zdrowia**
- Przejście od świadczenia usług zdrowotnych i społecznych w dużych instytucjach **do opieki lokalnej** (deinstytucjonalizacja)

Planowane działania

- Podnoszenie **jakości świadczonych usług zdrowotnych**
- Wspieranie dostępności do **wysokiej jakości nowoczesnych usług zdrowotnych**
- **Modernizacja infrastruktury medycznej**
- Zwiększenie liczby personelu medycznego oraz podniesienie jego **kwalifikacji**
- Wspieranie **deinstytucjonalizacji świadczenia usług zdrowotnych i społecznych**

Rezultaty

- Wzrost **jakości i dostępności usług zdrowotnych**
- Zwiększenie **liczby osób korzystających z usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w społeczności lokalnej**
- Zwiększenie **kompetencji i liczby pracowników podmiotów leczniczych**
- Zwiększenie **świadomości społecznej Polaków w zakresie dbania o własne zdrowie i zdrowego stylu życia**

Kultura i turystyka

Wyzwania

- Wzmocnienie **roli kultury i turystyki** dla rozwoju gospodarczego i spójności społecznej
- Podnoszenie **atrakcyjności turystycznej regionów**

Planowane działania

- Utrzymanie w dobrym stanie i **modernizacja obiektów dziedzictwa kulturowego**
- **Rozwój instytucji kultury** ważnych dla edukacji i aktywności kulturalnej
- **Odnowienie lub adaptacja budynków i przestrzeni** na potrzeby **aktywizacji i integracji lokalnych społeczności**
- **Inwestycje** w tworzenie **szlaków turystycznych**

Rezultaty

- Podniesienie **atrakcyjności turystycznej regionów i kraju**
- Wzrost **jakości życia społecznego i aktywności kulturalnej** mieszkańców
- Wzmocnienie **innowacyjności inwestycji w sektorach kultury i turystyki**
- **Współpraca międzysektorowa**, m.in. w obszarze kultury, nauki, edukacji, integracji społecznej i rozrywki

Europa bliżej obywateli

Wyzwania

- **Odbudowa lokalnych gospodarek**, szczególnie w sytuacji kryzysu epidemicznego
- Niewielki wpływ wspólnot lokalnych na rozwój gmin, powiatów
- Przyspieszenie **rozwoju obszarów** znajdujących się **w najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej**
- Rozwój **kompetencji władz lokalnych** (planowanie i realizacja polityki rozwoju)
- Wzmocnienie **kapitału społecznego**
- Odwracanie piramidy **świadczeń zdrowotnych**

Planowane działania

- Działania adresowane do **obszarów słabiej rozwiniętych** – obszarów strategicznej interwencji, w tym miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją
- **Wspieranie samorządów i inicjatyw oddolnych** w przygotowaniu **strategii terytorialnych**
- **Realizacja projektów zintegrowanych**
- Wykorzystanie **instrumentów terytorialnych takich jak ZIT, RLKS i IIT**

Rezultaty

- Transformacja **gospodarek lokalnych**
- Wzmocnienie **powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z miastami**
- Udział **lokalnych interesariuszy w planowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego**

Europa w drodze ku gospodarce neutralnej dla klimatu

Wyzwania

- Łagodzenie skutków (na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko) transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu
- Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionów „węglowych”
- Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i większa efektywność energetyczna

Planowane działania

- **Pomoc dla małych i średnich przedsiębiorców** w rozwijaniu działalności, szczególnie w branżach innowacyjnych
- Wsparcie w sektorze „zielonej energetyki” i **ograniczenie niskiej emisji**
- Zmiana i **podnoszenie kwalifikacji pracowników**
- **Rewitalizacja i dekontaminacja** (odkazywanie) **obszarów pogórnich i przemysłowych**
- **Podniesienie dostępności wybranych usług publicznych**

Rezultaty

- Modernizacja rynków pracy obszarów „transformacji górniczej” rozumiana jako tworzenie miejsc pracy w sektorach **niezwiązanych z górnictwem oraz energetyką konwencjonalną**
- **Przygotowanie terenów inwestycyjnych** na terenach z górnictwem oraz energetyką konwencjonalną
- **Utrzymanie (lub zwiększenie) poziomu aktywności zawodowej** mieszkańców obszarów „transformacji górniczej” i **ograniczenie zjawiska depopulacji** tych regionów

Źródło: MFIPR

Jakie programy zrealizujemy?

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko

Zainwestujemy w bezpieczeństwo energetyczne Polski, rozwój odnawialnych źródeł energii, ochronę środowiska, bezpieczny i ekologiczny transport. Pieniądze przeznaczymy także na rozwój ochrony zdrowia, a także rozwój kultury i ochronę dziedzictwa kulturowego.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Będziemy inwestować w projekty badawczo-rozwojowe, innowacyjne i zwiększające konkurencyjność naszej gospodarki. Z programu skorzystają głównie przedsiębiorcy oraz sektor nauki.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Dzięki pieniądzą z programu poprawimy sytuację osób na zmieniającym się rynku pracy, zadamy o rozwój edukacji i usług zdrowotnych. Wspieramy rodziców w opiece nad dziećmi i osoby ze szczególnymi potrzebami.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy

Program przyśpieszy podróż w cyfrową przyszłość. Zwiększymy dostęp do ultraszybkiego Internetu szerokopasmowego i rozwiniemy e-usługi. Wzmocnimy cyberbezpieczeństwo oraz podniesimy kompetencje cyfrowe społeczeństwa.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej

Dodatkowym wsparciem obejmiemy Polskę Wschodnią. Z programu skorzysta 5 województw: lubelskie, podlaskie, podkarpackie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie, a także część mazowieckiego. Program ułatwi rozwój biznesu, transportu, obejmie też inwestycje w sieci energetyczne, ochronę środowiska i turystykę.

Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową

Pieniądze przeznaczymy na wsparcie najuboższych i najbardziej potrzebujących.

Jakie programy zrealizujemy?

Fundusze Europejskie dla Rybactwa

Wsparcie wspólnej polityki rybołówstwa, unijnej polityki morskiej oraz międzynarodowych zobowiązań Unii w dziedzinie zarządzania oceanami. Wsparcie zrównoważonego rybołówstwa i ochrony żywych zasobów morza. Bezpieczeństwo żywnościowe i rozwój zrównoważonej niebieskiej gospodarki. Wsparcie dobrobytu społeczności nadbrzeżnych z wykorzystaniem narzędzia RLKS – Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność.

Bezpieczeństwo oraz czystość mórz i oceanów. Poprawa skuteczności międzynarodowego zarządzania oceanami, ich ochrony, a także przyczynianie się do zrównoważonego zarządzania oceanami.

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich

Wsparcie instytucji systemu realizacji programów w perspektywie 2021-2027. Działania, które wzmacniają potencjał beneficjentów. Koordynacja w obszarze Funduszy Europejskich.

16 programów regionalnych

Każde województwo będzie posiadać własny program, który finansuje inwestycje na jego terenie. Dzięki nim regiony będą wspierać przedsiębiorczość, dostęp do edukacji, ochrony zdrowia czy kultury. Zadbają one o infrastrukturę społeczną i środowisko. Fundusze będą wspierać także technologie cyfrowe, energetykę oraz transport.

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Programy mają charakter międzynarodowy i wspierają wymianę kulturową, współpracę naukową, biznesową i samorządową ponad granicami państw.

Instrumenty terytorialne

Instrumenty terytorialne służą wzmocnieniu współpracy i partnerstw samorządów, które realizują wspólne działania rozwojowe na podstawie strategii terytorialnych. Wpisują się one w cele określone na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim.

Kluczowe zasady

W procesie przygotowania i wprowadzania instrumentów terytorialnych ważne są:

- partnerstwo i współpraca,
- zintegrowane podejście do rozwiązywania problemów łączących sąsiadujące jednostki samorządu terytorialnego (JST),
- zaangażowanie lokalnych instytucji i organizacji w przygotowanie i realizację działań, które wynikają ze strategii terytorialnych.

Realizacja tych zasad świadczy o oddolnym charakterze wypracowanych strategii.

Muszą one być spójne z ramami strategicznymi, które powstały na poziomie regionalnym (strategia rozwoju województwa). Na tym samym obszarze może funkcjonować więcej niż jeden instrument terytorialny. Jest jednak warunek! Konieczna jest komplementarność podejmowanych działań i eliminacja podwójnego finansowania.

Do dyspozycji są 3 rodzaje instrumentów:

1. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)

ZIT jest przeznaczony dla miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF):

- miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze,
- miast wojewódzkich.

Istotą ZIT jest realizacja wspólnych projektów przez jednostki samorządu terytorialnego (JST), które należą do MOF. Obejmują one miasto centralne i otaczające je gminy:

- miejskie lub
- miejsko-wiejskie lub
- wiejskie.

Szczególnie ważnymi dla ZIT tematami są:

- transport niskoemisyjny,
- poprawa stanu środowiska przyrodniczego na obszarze MOF,
- zwiększenie efektywności energetycznej w MOF,
- wsparcie rozwoju kształcenia i szkolenia zawodowego.

Instrumenty terytorialne

2. Inny Instrument Terytorialny (IIT)

To nowe narzędzie jest propozycją dla samorządów, które będą realizowały przygotowaną razem strategię rozwoju na rzecz swojego obszaru funkcjonalnego i rozwiązywały wspólne problemy. Bazą dla tworzenia tego typu instrumentów mogą być zdobyte przez JST doświadczenia w realizacji kontraktów samorządowych, porozumień sieciowych czy regionalnych instrumentów terytorialnych.

IIT są przeznaczone dla:

- miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, dla których nie wyznaczono miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF),
- obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją,
- obszarów strategicznej interwencji (OSI) o znaczeniu regionalnym,
- obszarów rewitalizacji.

Nowoczesny tramwaj na jednej z ulic we Wrocławiu

Źródło: MFIPR

Instrumenty terytorialne

3. Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)

Umożliwia społecznościom lokalnym inicjowanie i realizację działań rozwojowych. Lokalne Grupy Działania (LGD) odpowiadają za opracowanie i realizację Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR). W skład takiej grupy wchodzi przedstawiciele sektora publicznego, prywatnego i społecznego. Ich udział daje szansę, by umiejętnie rozwiązywać lokalne problemy i sprzyjać rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego.

Instrument jest przeznaczony dla obszarów:

- wiejskich,
- miejsko-wiejskich,
- miejskich.

Formy wsparcia finansowego

W nowej perspektywie finansowej podstawową formą wsparcia będzie dotacja. Jest to forma bezzwrotna mająca zastosowanie w projektach, które nie generują dochodów.

Będziemy kontynuować również wsparcie zwrotne, w tym pożyczki, poręczenia i gwarancje. Jest to pomoc dla przedsiębiorców w projektach generujących dochód.

Pomoc obejmie obszary innowacyjności, energetyki oraz wybrane typy projektów z zakresu środowiska i transportu.

Ramy finansowe Umowy Partnerstwa na lata 2021–2027

Wielkość przyznanych Polsce pieniędzy z Polityki Spójności wynosi niemal 76 mld euro, czyli blisko 350 mld zł. Pochodzą one z następujących funduszy unijnych:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR),
- Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+),
- Fundusz Spójności (FS),
- Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA),
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Będziemy realizować inwestycje, tak jak w poprzednich okresach programowania, zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Między programy regionalne zostanie podzielonych niemal 42% pieniędzy z polityki spójności. Większość programów regionalnych, tak jak dotychczas, będzie finansowanych z dwóch funduszy – EFRR i EFS+. Natomiast regiony górnicze zyskały dodatkowe źródło finansowania – FST.

Nowy Świat-Uniwersytet – stacja linii M2 metra w Warszawie

Źródło: Shutterstock

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Publikacja finansowana z Funduszu Spójności Unii Europejskiej i budżetu państwa.

umowapartnerstwa@mfipr.gov.pl
www.funduszeuropejskie.gov.pl

Wydawca: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa
ISBN: 978-83-7610-707-3